

BULLETIN

Společnosti Otokara Březiny

47

Jaroměřice nad Rokytnou

SPREN 2008

Slova Březinova na uvítanou účastníkům Sympozia:

*Zde kroky zastavím a zraků zbožností a vzpláním
nad krajem, jemuž požehnal's, svou duši rozetru:
a v modlitbě své uslyším, jak země zpívá zráním
ve světě mystickém tvou slávou hřmícím orchestru.*

z Apotheosy klasů

Za jaroměřické přidávám: Vítejte v městě Otokara Březiny. Kéž je toto setkání pro Vás i pro nás všechny přátelským setkáním bratří na společném Dobrém díle.

Ferdinand Höfer

Program do konce roku 2008

16.-30.9. výstava Život a dílo O. Březiny ve vestibulu zámku v Jaroměřicích nad Rok

25.10. v 15 hod. v Jaroměřicích nad Rok „Doteky krásy“. V případě nezájmu bude odloženo.

5. 11. v 17.hod. v Brně v Památníku J. Mahena „Miloš Dvořák a Otokar Březina“.

11.11. v 17. hod v Praze v Městské knihovně, Mariánské náměstí „M. Dvořák a O. Březina“

Otokar Březina

Věčná touha

...

Míjejí věky, pracují vůle, víry, pohlcované vyššími víry a všechny vírem, jímž unášeny jsou světy. Kdo obsáhl zázraky jejich nepřetržitého ruchu? Na kterých šťastnějších hvězdách pokračuje jejich nádhera, když i na naší chudé zemi zastavujeme se užaslí nad oslňujícími možnostmi života a snu?

Jsou stupně, na nichž vůle již nezná ani nenávisti ani boje. Jemným zářením soucitu rozjasňuje zraky. Všechno pochopila a dumou nesmírnou jako kosmos se zadumala. Netouží již výše. Žár vyšších světů pro ni uhasíná. Co souzvuk sfér vedle bolestné hudby trpících srdcí? V pokoře sestupuje mezi bratrské zástupy a silou, jíž dobývala svého zvýšeného místa, touží přetínati pouta, svírající nesčíslné. Ale je-li možno rozdělit se o svůj chléb s lačnými rty, je také možno rozdělit se o své vidění světa s lačnými zraky?

Ale i nad touto vůlí, knížecí a pokornou, která nechce viděti ničeho mimo zem a práci na polích bratří, jsou ještě stupně. Stupně, kdy vůle přestává se děsiti z nesmírnosti bolestí, kdy chápe mystickou nutnost přechodních věků a, žíznivá, přála by si míti tisíce životů, aby všemi mohla trpěti, tisíce rukou, aby všemi mohla pracovati, tisíce smyslů, aby všechno mohla obsáhnouti, do všech plamenů rozsálati život, zostřiti a zrychlití jeho duchové boje a všemi křídly myšlenky a snu letěti, dokud by nedosáhla cíle, jehož slávu tuší, třeba jí nebyla s to vyjádřiti slovy. Ale celé nebe hvězd, všechna tajemství času jako jarní mlhy, pokrývající kouzelné zahrady nerozkvetlé, leží mezi ní a cílem. A přece její pohled neztrácí horečné veselosti zápasníka v postupu a ustavičně klamaná neustává zpívat, milovat, věřit a tvořit!

(Hudba pramenů, závěr eseje)

Josef Pěňčík

Jinošovské varhany a Otokar Březina

Není snad nikoho se základním vzdáním, kdo by neslyšel jméno básníka a myslitele narozeného v českých Počátkách 13. září 1868, jenž po studiích na reálném gymnáziu v Telči přišel jako "světloňoš do temnice jenešovské", což byla stará trojtřídní obecná škola, v měsíci svého 19. Narození roku 1887 s nejnižším zařazením prozatímního podučitele samozřejmě také s nejnižším možným platem. Pan nadučitel Kostelecký mu přidělil k vyučování třetí třídu se 106 zapsanými nejstaršími žáky z širokého školního obvodu. Byť mu našel ve světničce u truhlářského mistra Františka Gotharda v čísle 41 blízko školy, aby po jediném školním roce na vlastní žádost byl přeložen blíž ke svému domovu do klášterní Nové Říše.

Psali jsme o něm v dnes už zapomenuté knížce "Otokar Březina v Jinošově" před dvaceti lety roku 1988. Uvedené jméno je básnickým nechtěným přejmenováním rodného jména Václav Jebavý. Pro jméno narozeného dítěte nechodívali rodiče a kmotři daleko do kalendáře a svátek svatého Václava byl od narození dítěte docela blízko. Po biřmování si ke svému jménu přibral i jméno Ignát, které nosil i jeho otec, takže v korespondenci s přáteli se neúředně podepisoval Václav Ignát Jebavý.

Chceme však mluvit o "bledolícím mladíku" v souvislosti s jinošovskými varhanami. Podle směrnic a prováděcího nařízení tehdejšího c.k. ministerstva kultu a vyučování podmínkou setrvání v učitelském "úřadě" bylo umění hry na housle a varhany pro kostelní potřebu, ale tomu se na reálném gymnáziu neučilo. Chtěl-li tedy ve školství pracovat trvale (jinou možnost živobytí pro sebe neviděl), musel se podrobit předepsané zkoušce. Ve hře na housle mu dával hodiny pan nadučitel, stejně tak i ve hře na varhany v jinošovském kostele.

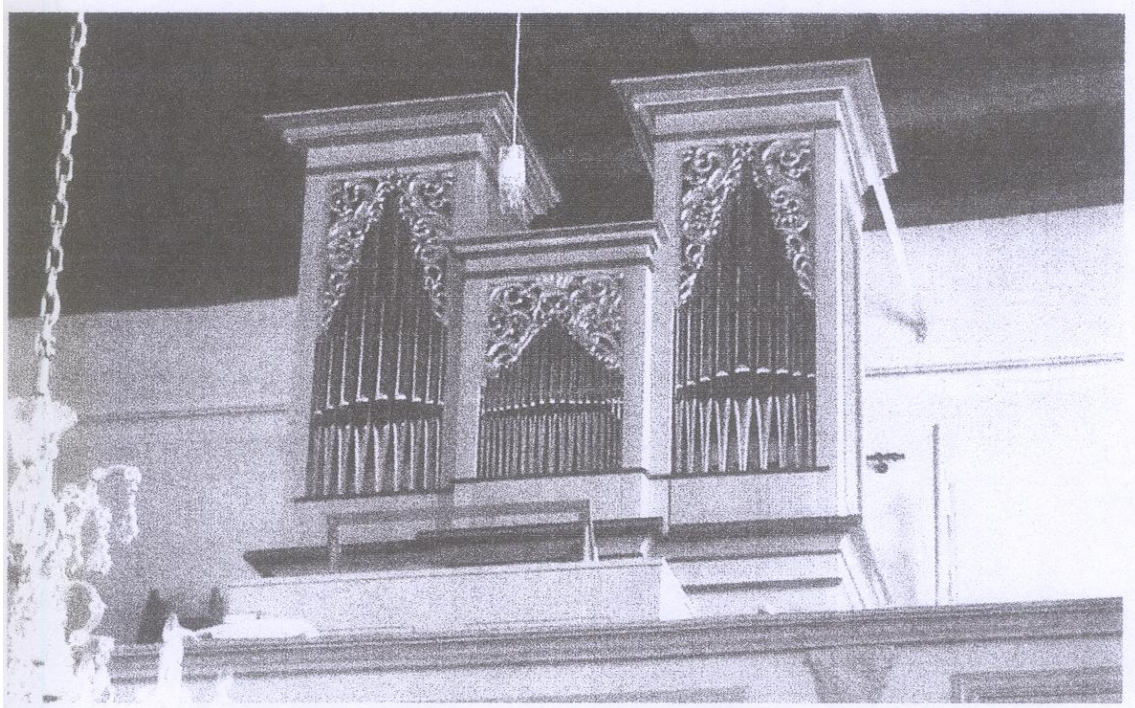
Dejme však slovo přímo samotnému "učitelskému mládenci", jak byl boдрými jinošovskými obyvateli nazýván, když psal příteli a telčskému spolužáku Františku Bauerovi z Martínkova. Píše mu: "Oznamuji Ti, že zkoušku podučitelskou jsem slušně odbyl i ze zpěvu

a houslí a zbývá mi ještě v září konati zkoušku z hraní na varhany, což mi na žádost mou bylo povoleno... Napiš mi několik slušných lehčích kadencí a dva tři snadnější přechody. Učím se totiž obden ve zdejší kostele na varhany a už nějakou snadnější mešní píseň zahrám. Pošli mi to brzo a má vděčnost bude Ti prozatím odměnou..."

Z dalšího dopisu: "... Cos mi poslal, je dnes předmětem mých studií, a jako svatá Cecílie sahám bojácně svými prsty po červotoči prolezlých klávesách starých varhan. Ani nevíš, jak hluboké reflexe vanou mi mnohdy hlavou! Tu přirovnávám varhany k dějinám lidstva, kde ten nebo onen národ v koncertu světovém ostatní přehluší a nápěv jim hvízdá, který ostatní národové musejí jen v akordech provázeti, nebo přirovnávám varhany k lidskému životu a sebe k osudu lidskému. Všechno možné z varhan udělám, jenom precizně něco na nich zahrát se mi více méně špatně daří! Ale což platno! Každý k něčemu! Někdo musí umět na varhanách filosofovat a někdo na ně hrát! Jakáž pomoc? Nebude to už dlouho trvat, co nastane mi úloha přetěžká přelouti úskalím těch akordových balvanů a přeplavati přes Skyllu a Charybdu zkoušek - a pak (snad pánbů dá, že to přece nějak půjde) a pak mám pokoj s tím navždy!"

"Ptáš se, co já pořád dělám? Jednu část mého času zaujme cvičení na varhany, ostatní věnuji svým pracím a studiím literárním. Čtu a studuji německé a francouzské klasiky, pracuji o cyklu básní Akordy a písně, dokončuji Baladu o tabáku a historickou povídku veršem o Zachariáši z Hradce."

O prázdninách, jako již novoříšský, ale stále ještě podučitel, 30. září 1888 píše: "...Na dva dny jsem viděl matičku Prahu, dělal jsem zkoušku z varhan, kterou jsem díky Tobě šťastně udělal, což má pro hudební svět ten význam, že ode dneška neposvěcené své prsty nebudu klásti na posvátný ten nástroj, abych útočil neladnou směsí svých ponejvíce falešných akordů na citlivé hudební uši... Ve vysvědčení, které jsem obdržel, mimo obligátní dostatečné z hudebních předmětů (tj. ze hry na housle, zpěvu a ze hry na varhany, pozn. autora), nalézají se z vychovatelství a ostatních předmětů chvalitebné, co je mi z přísných tváří zkoušející komise velmi s podivem!"

V den zasvěcený sv. Václavu, patronu a ochránci české země, v pátek 28. září 2007 byli pozváni věřící a ostatní veřejnost na 14. hodinu k požehnání nově zrestaurovaných varhan Daliborem Michkem, který na nich pracoval v roce 2006 - 2007, neboť se nacházely ve velmi špatném stavu a podle odborníků jejich rekonstrukce byla zázrakem. Byly opraveny nákladem 1 075 000 Kč. Polovinu uhradili věřící, druhá polovina byla získána z fondu kraje Vysočina. Pro svou starobylost byly prohlášeny technickou kulturní památkou.

Varhany byly v jinošovském chrámu instalovány v roce 1808 a byly sestaveny z dílů starých varhan z náměšťského kostela sv. Jana křtitele. Složily do roku 1865, kdy sestavil na zvětšeném kůru nové varhany František Svítal z Nového Města na Moravě. Roku 1890 je opravil a novou kuželovou soustavou opatřil varhanář Jan Zachystal z Třebíče.

(Redakčně kráceno. Celý text je uložen v archivu Muzea Otokara Březiny, kde si ho zájemci mohou přečíst.)

Anna Pammrová

Otokaru Březinovi

Skromně Vám
- bedlivý řešiteli dějinných Svodů -
já, stopovatelka prokletí rodu,
podávám:

Hry neumělé,
náběhy smělé,
myšlenky zamžené,
indukcí zpestřené.

Hledám formu
mimo normu.
V době liché
vlny tiché
vzedmuly se:
ozvaly se.

Známo je Vám:
vidiny své
modro-sivé
neodívám
v úhledný rám.
S Jiskrou si hrám.

(přepsáno z rukopisu)

Bohuš Sedlák

Otokar Březina v Památníku

Otokar Březina měl důvěrné a srdečné vztahy i k Tišnovsku. U Havlova v lesní samotě u Žďárce žila jeho nejlepší přítelkyně paní Anna Pammrová, s níž si léta dopisoval. Měl tu i dva spolužáky z telečské reálky, Josefa Teplého, ředitele měšťanských škol v Tišnově a sekořského revírníka Viktora Kovaříka. Konečně v poklidné a líbezné Nedvědici pod Pernštejnem Březina několikrát pobýval o prázdninách. Pro prázdniny roku 1929 jsme mu chystali zahradní světničku u ředitele Teplého v Tišnově. Ujednalo se tak v pololetí roku 1928 na nástupišti tišnovského nádraží, když tudy Březina projížděl z prázdnin v Nedvědici do Jaroměřic. Přítel Teplý ubezpečil tehdy svého slavného spolužáka: "Neobávej se, Václave, o klid, to jen tady na nádraží je takový rámus, u nás budeš jako v bavlne. Sousedovic zahradou vyklouzneš na Květnici, kdy jen budeš chtít, kaštanovou alejí na Riegrovce jsi za chvíli na Klucanině a k řece máš taky jenom pár kroků. Letních hostů tu mnoho nemíváme a Tišnováka mimo město nepotkáš vůbec. Tady v příteli budeš mít dobrého cicerona. Ty kopce kolem jen tak straší, všechny jsou snadno schůdné a zrovna u nosu. Tuhle na Výrovku je půl hodiny a tamhle na Čepičku zrovna tak. A někdy si zajedeme za Viktorem na Sekoř."

Březina si už tenkrát stěžoval na zdraví, zvláště nohy ho trápily, ale nabídku neodmítl. Napřesrok jsme však marně čekali. Odešel již do tajemných dálek navěky. Rok poté zemřel i jeho přítel Teplý.

Vzpomínali jsme s panem fořtem Kovaříkem, který trávil penzičku na Lomnici, společného přítele Teplého, a to se rozumí, zabloudili jsme ve vzpomínkách i na studentská léta.

Pan fořt bydlil s Březinou v Telči u paní Kolisové čtyři léta až do konce kvarty. "Když jsme se o prázdninách roku 1884 loučili," vzpomínal, "napsal mně můj šlof do památníku akrostichon."

A pan fořt již kutá ve starých registrech a brzo vytáhne skříňku, potaženou tmavozeleným sametem a se švabachovým nápisem Album na víku. Lístkový památník.

Na jednom ze zelených lístků čteme toto akrostichon, zdobené honosně a vtipně kolorovanou iniciálkou K:

Kolem vzhledni v krásné luhy vlasti,
Ohlédni se kolem v vůkolí,
Věc-li potom svatou duch Tvůj nevolí?
Ano, srdce celé otčině chci v oběť klásti,
Řekneš potom pln jsa svaté slasti,
Inde štěstí hledat cit Ti nesvolí
Kolem než po vlasti okolí.

Víra v vlast jak anděl strážný bude Tebou vlásti,
I když vše Tě kolem opustí,
Krásným zdát se bude svět Ti celý,
Tobě andělé chtějí k vůli z vánku vyrůstati,
Odpustíš i svému nepříteli,
Rozkoší-li duch té lásky Tobě zašustí.

Takto aspoň básníkové pěli.

V Telči 30. října 1884.

Václav Jebavý.

(Z knihy B. Sedláka "V závětrí Květnice" z roku 1948, nově vydané tišnovským nakladatelstvím Sursum roku 2000, s ilustracemi Libora Baláka.)

Karel Čapek

Magister divinus

Zemřel, a jeho smrt jistě bude tichoučká a svatá, jako jeho život; jistě
Jakub Deml otevřel okno toho bílého pokojíku v Jaroměřicích,

světničky bílé a chladné, jako venkovská kaplička, aby pustil do nebe duši nebožtíka. Můj Bože, jaký ho teď musí býti trochytek! Býval vždy tak drobný a křehký a teď, když tak dlouho stonal, zbývá z té vetché tělesné schránky ještě míň. Jen ta sokratovská hlava zůstává veliká a těžká; příliš veliká a moudrá na tělo tak slabé. A i to útlé tělo mu bylo obtíží; jedl jako by se za to hanbil, neschopen starat se o cokoli, čemu se říká pohodlí, oděv, hmotné stránky života. Na první pohled byste mluvili o životě asketickém; ale nebylo to odříkání, byl to život tak zduchovnělý, že již byl skoro mimo hmotné věci života. Měl oči člověka, který tělesně mnoho trpí; ale nikdy se toho nedotkl slovem. A někdy říkal věci tak podivné a krásné, že byste řekli, že už nepřicházejí z tohoto světa.

A přece Otokar Březina i ve své samotě, ve své poustevně lpěl na životě, na člověčenství, na dnešku nesmírnou silou lásky. Snad musel být tak sám, aby mohl tolik milovat; snad musel být odpoután od života, aby jej mohl milovat v celé jeho šíři a složitosti. Měl stejný poměr něhy a úcty k technické kultuře jako k přírodě, k básnictví jako k vědě, k lidským zájmům jako k posledním a božským tajemstvím. Duch úžasný ve svém poznání, ale daleko úžasnější a jedinečně krásná byla ta univerzální něžnost a šetrnost ke všemu, čímkoli se kde projevuje tvořivý a hledající duch lidský, nebo veliký pud života. Není dnes ve světě ducha všestrannějšího a harmoničtějšího, než byl Březinův; nikdo nám neodpoví slovy smířlivějšími na náš nepokoj a naše konflikty. Tam, kde není odpovědi na bolest člověka a rozpory lidského světa, dovedl Otokar Březina říci slova lásky: Ano, život je tak nesmírně složitý. Jemu, samotáři, člověku nejplaššímu, muži, který se odřekl světa, jste to bez námitek věřili; bylo to tak podivné slyšet ze rtů poustevníka oslavu života.

Nebylo na něm vzezření ani krásy; jen jeho velké krátkozraké oči zářily za brejličkami. Plachý, skromný, skoro rozpačitý; ale když se rozmluvil v té své střízlivé a chladné světničce, mohutněly jeho tlumené meditace jako chrámové varhany. Zdálo se, jako by drobný a geniální regenschori s očima zářícíma preludoval na nástroji daleko ohromnějším než byl on sám; slyšeli jste zpívající píšťaly ideí a rejstříky kultur, Hlas Člověka i Hlas Andělský, satyrskou šalmaj i polnici vítězství. V jeho slovech se klenula bohatá a vzosná melodie, neboť, vězte, že myšlenky mohou být stejně krásné a čisté jako tóny. Kolikrát chtěl jsem si napsat jeho slova, abych s lítostí shledal, že píši

jen slova místo mnohohlasého chorálu! Nyní budeme neumělými prsty na nástroji, který nám nechal, vyťukávat jednotlivé hlasy a píšťaly, kterým vládl; ale mistr umělec, magister divinus, už nebude na nich rozehrávat svou nekonečnou, všemi hlasy světa zpívající, všechny hlasy světa vysoko povznášející hudební meditaci. Nikdo z nás ji nemůže opakovat; ale víme aspoň to, že to bylo velebení Boha.

(Lidové noviny 26. března 1929 ráno s. 1)

Z jubilejního roku Březinova (1968)

Ještě v roce 1967 byly u nás rozpaky, jak oslavit blížící se sté výročí narození velkého básníka Otokara Březiny, kterého i Němci za bývalého Rakousko-Uherska považovali za největšího básnického reprezentanta celé tehdejší rakouskouherské říše. Uvažování, zda bude možno vykonat nenápadnou oslavu v měřítku krajském nebo spíše jen okresním, ukončilo politické jaro 1968, kdy padly malicherné zábrany také v tomto směru. Zase bylo možno po létech odpovědně napsat, že právě světově uznávaným básnickým dílem O. Březiny není malý ani národ, z něhož tvůrce tohoto významu vyšel, a všichni naráz bez rozpaků věděli, že tyto jubilejní oslavy musí být celonárodní.

Na doporučení Svazu čs. spisovatelů zřídilo ministerstvo kultury a informací pro všechny oslavy koordinační komisi při Památníku národního písemnictví za předsednictví ředitelky PhDr. Jaroslavy Václavkové. Úkolem jmenované komise byla koordinace celostátní akce s místními oslavami, podnikanými Svazem čs. spisovatelů, ministerstvem, Památníkem národního písemnictví, Jihomoravským a Jihočeským KNV i místními výbory pro pořádání oslav v Jaroměřicích nad Rokytnou, Počátkách, Telči, Nové Říši a jinde. V Jaroměřicích n. Rok., kde byl kult velkého básníka ze všech míst naší vlasti vždy daleko nejintenzivnější, začal „Březinův rok“ hned od ledna 1968. V obcích kolem Jaroměřic seznamovali plánovaným

cyklem přednášek o životní cestě a díle básníkově propagátoři jeho díla, ředitel jaroměřické ZDŠ v. v. Jaroslav Krčál a místní kulturní pracovník Ferdinand Höfer, oba členové celostátního výboru pro oslavy O. Březiny. Oficiálně byly slavnosti jubilejního Březinova roku zahájeny 17. února v přednáškové síni jaroměřického zámku přednáškou univ. prof. Dr. J. B. Čapka z Prahy na téma O. Březina, básník vesmíru a člověka. Ještě před přednáškou s velikou pozorností vyslechnutou přeplněným sálem, byla otevřena velmi vkusná výstava Březinova básnického díla i jeho výtvarného doprovodu – většinou ze soukromých sbírek, doplněná fotografickou dokumentací ze životní cesty básníkovy od zasloužilého učitele Vincence Vrány z Náměště nad Oslavou. V úvodě přednášky pražského hosta vyslecho stojící obecnost pietní vzpomínku na tehdy právě zesnulého Březinova přítele, jaroměřického sochaře Josefa Kapinuse, jehož pohřeb 15. února byl manifestací úcty a lásky města Jaroměřic a celého okolí.

V slunečné jarní neděli 24. března se v jaroměřické sokolovně uskutečnila krásná vzpomínková slavnost, uspořádaná k výročí básníkovy úmrtí (†25.3.1929), za účasti několika set lidí z Jaroměřic a širokého okolí, včetně delegací z Telče a Nové Říše. Po obsírné přednášce Jaroslava Krčála o básníkovi a jeho vztahu k Jaroměřicím, doplněné mužskými sbory Pěveckého sdružení Českomoravské vrchoviny (dirig. dr. Jos. Mátl) od B. Smetany a promítnutím jen zřídka uváděného filmu o pohřbu O. Březiny v Jaroměřicích, odebral se velký průvod na místní hřbitov, kde při položení věnců od Památníku národního písemnictví v Praze a MěstNV v Jaroměřicích pronesli pietní vzpomínky zástupce města Jaroměřic, za čtenáře a ctitele básníkovy díla jeho znalec a propagátor Ferdinand Höfer. Další den oslav připadl na neděli 14. dubna, kdy byla ve výstavní síni jaroměřického zámku otevřena zahájením zástupce MěstNV v Jaroměřicích Vlad. Valou a Jar. Krčálem – výstava grafického cyklu znojenského výtvarníka A. F. Stehlíka „Krajem O. Březiny“ za přítomnosti malířovy.

9. června následovalo odhalení pamětní desky a bysty O. Březiny od jaroměřického sochaře Jaroslava Kruly (jaroměřický lidový umělec F. Dobeš vysekal do desky písmo a navrhl její instalaci) na budově školy, kde básník působil v období let 1901 – 1925. Vedle zástupců města a školy proslovil zasvěcenou přednášku znalec Březinova díla

prof. Rudolf Černý z Moravských Budějovic. Po slavnosti promluvila v sále jaroměřického zámku s doprovodem světelných obrazů velmi poutavě dcera básníkovy přítelky, sochaře F. Bílka, Berta Mildová-Bílková o díle svého otce ve vztahu k O. Březinovi a o přátelství obou umělců, spjatých od r.1900 až do Březinovy smrti hlubokým vnitřním poutem, načež byla v zámecké sále terreně otevřena výstava Bílkových prací – průřez z jeho životního díla 1900 - 1944.

15. září, v měsíci básníkovy narození, se jako vyvrcholení celého Březinova jubilejního roku uskutečnilo v „sále předků“ jaroměřického zámku slavnostní shromáždění účastníků z Jaroměřic a okolí, i delegací z řady měst. Slavnostní přednášku pronesl autor velké březinovské monografie z r. 1948 a řady literárních studií o O. Březinovi prof. PhDr. Oldřich Králík, DrSc. Pozdravné projevy připojili národní umělec Vilém Závada a ředitel nakladatelství ČSAV v Praze Josef Zika.

K popularizaci díla O. Březiny však nepochybně přispěly také edice, kterých v jubilejním roce básníkově nebylo nijak málo. Jako předzvěst blížícího se jubilejního roku byl vydán v r. 1966 v edici Mladé fronty Květy poezie sv. 71 výbor básní O. Březiny s názvem Modlitba za nepřátele, který uspořádal a doslov napsal Miroslav Červenka. Těsně před vánocemi 1967/68 se objevila v edici Klubu přátel poezie v Praze kniha vyznání národního umělce Františka Hrubína „Lásky“, kde kapitola „Je bez nástupce král“ je vroucím vyznáním básníkovy obdivu k O. Březinovi. V edici Skvosty poezie nakladatelství Odeon vyšly některé starší časopisecké eseje F. X. Šaldy s názvem Perspektivy dálek, mezi nimi též studie o Březinovi, v Kmeni 2/1918/19 Národní podobenství tvorby Březinovy.

Vánoční knižní trh 1967/68 byl dále obohacen novým vydáním Březinovy poslední básnické sbírky Ruce v edici brněnského nakladatelství Blok s ilustracemi Mikuláše Medka. Totéž nakladatelství pak vydalo jako vzácnou novoročenku pro své přátele Eseje z pozůstalosti O. Březiny v 800 výtiscích s ilustracemi a grafickou výzdobou Jiřího Hadače, které do tisku připravil a zasvěcený doslov napsal znamenitý znalec Březinova díla, pečlivý strážce Mistrova odkazu dr. Otakar Fiala. Po čtyřech esejích z druhé básníkem připravované esejistické knihy, vydaných původně F. X. Šaldou v jeho časopisech 1905 až 1908 a pojatých v r. 1933 Mil. Hýskem do jeho akademického vydání díla O. Březiny, našlo se v

pozůstalosti básníkově ještě dalších šest esejů, které po dlouholetém nesnadném studiu z rukopisných, přepečlivým básníkem mnohokrát měněných variant rekonstruoval O. Fiala. Jako ukázka z nové řady Březinových esejistických rapsodií vyšla v Hostu do domu 1966/1 Stavba ve výši. Nyní byla znovu přetištěna i s dalšími pěti do novoročního souboru pro přátele brněnského vydavatelství Blok O. Fiala se problémem „mlčení básníkov“ publicisticky mnohokrát zabýval, naposledy v obsáhlé, též jako separát vydané studii ČMM 1965 Mlčení O. Březiny, Chronologie rukopisu Skrytých dějin. V nové variantě ji jako Doslov vydavatelův uveřejnil na závěr novoročního vydání Esejí z pozůstalosti O. Březiny, které v červnu 68 vyšly jako nové vydání v nákladu 2500 výtisků, přístupné pro celou čtenářskou obec.

Jaroměřice vydaly v edici tamní osvětové besedy z pera Jaroslava Krčála publikaci O. Březina a Jaroměřice nad Rokytnou , s doprovodem tří kreseb jaroměřického výtvarníka Jos. Kapinusa a studií M. Dvořáka, dále dvoulistový katalog k červnové výstavě výtvarného díla F. Bílka. Z pera učitelů jaroměřické ZDŠ Marie a Josefa Hružových byl vydán sborníček, věnovaný vycházejícím žákům, nazvaný Z rodného hnízda. Ilustroval jej Michael Florian a je doprovázen verši z díla O. Březiny a V. Nezvala. Jako samostatnou pohlednici s barevným tónováním vydali Jaroměřičtí také kresbu jaroměřického zámku a portrétu O. Březiny – poslední to práce Josefa Kapinuse.

Klub přátel poezie vydal k jubilejnímu roku „Nebezpečí sklizně“ s výběrem básníkov díla a v nakladatelství Melantrich Praha v řadě Odkazy pokrokových osobností naší minulosti vyšla monografie J. Ziky „O. Březina“.

Vojtěch Cvek ve Sborníku Moravského muzea v závěru roku 1968.

Obnova objektu Muzea Otokara Březiny

Muzeum Otokara Březiny se nachází v památkově chráněném objektu. Z architektonického hlediska se jedná o secesní stavbu s bohatě členěnou uliční fasádou a dochovanou vnitřní dispozicí. Velmi frekventované místo, a to v těsné blízkosti krajské komunikace, se stále se zvyšující dopravní zátěží a stáří objektu zanechávají na kulturní památce své stopy.

Na počátku devadesátých let prošla kulturní památka rozsáhlou stavební obnovou se statickým zajištěním namáhaného objektu. V důsledku absence funkční izolace proti zemní vlhkosti dochází k jejímu přestupu do stavebních konstrukcí suterénu a vlivem vzlínavosti dále vlhkost postupuje do úrovně přízemí. V minulém období se podařilo odstranit vnitřní omítky na suterénním zdivu, což přináší v kombinaci s odvětráváním zjevné snížení vlhkosti tohoto zdiva.

V letošním roce získalo město dotaci z Kraje Vysočina v programu obnovy kulturní památky. Dle těchto finančních možností jsou práce na odstranění vlhkosti zdiva rozdělené do více etap. V té letošní se podařilo provést odkopání zeminy podél čelní fasády, a to na úroveň umožňující odvodnění podloží do kanalizace, dále montáž nopované folie se zašterkováním. Součástí je oprava čelní soklové omítky a částečně výměna vnitřní omítky za sanační materiály.

V dalších etapách předpokládáme pokračovat v odvlhčení boční stěny stejnou technologií a rovněž zajištění statického průzkumu celého objektu. Vzhledem k finanční náročnosti těchto prací to nebude možné realizovat bez finanční podpory.

V Jaroměřicích nad Rokytnou, srpen 2008

Ing. Karel Nedvědický, starosta

Marie Chalupská – Milosrdenství pro život

Nedávno se mi dostala do rukou tenká knížečka básní Marie Chalupské, členky naší společnosti „Milosrdenství pro život“, kterou vydalo nakladatelství Gloria Rosice.

V této bláznivé a uspěchané době, době počítačů je to laskavým pohlazením po duši, očištnou studánkou. Byla jsem zcela jejími úžasnými básněmi okouzlena (a to se mi už dlouho nestalo).

Z jejich neotřelých veršů, v tomto čase nemající obdoby, číší opravdová spjatost s pradávnými rituály na vesnici, jejichž kontinuita byla v padesátých letech minulého století přerušena, posvátný vztah a láska k půdě, vodě, vzduchu, vesmíru a Stvořiteli, propojenost člověka s Matkou Zemí, která ho živí, napájí, šatí a on ji dnes odkládá jako nemoderní veteš.

Výstižněji hovoří její verše:

Svatvečer

Až přijde Svatvečer
vezmu tři žitné klásky
a přežehnám jimi svět
Východ a Západ
Sever a Jih
Nerožnu až se zešeří
Nejdřív před slavnou večeří
Kleknu
a drobná zrnka růžence
si nechám projít mezi prsty
Pokorně budu prosit
a láskyplně vzdávat dík

...

Paní Chalupská, díky.

Helena Peschová

Mezinárodní sympozium Otokar Březina 2008

Máme upřímnou radost, že pozvání přijala celá řada významných osobností z ČR i ze zahraničí. Dobrou účast podpořily významné osobnosti. To je velké povzbuzení i velký závazek. Přehled účastníků viz dále v Bulletinu. To, že je ve světě zájem o Březinovo dílo, to je jedinou odměnou všem, kteří na přípravě tohoto setkání pracovali bez nároku na odměnu. Proč takové osobnosti jako Václav Havel, Petr Fiala - rektor Masarykovy univerzity a Miloš Vystrčil – hejtman kraje Vysočina, bez váhání dají takovému podniku svoji morální podporu? Každý národ si své kulturní dědictví chrání, pečuje o ně a šíří jeho věhlas. To je důvod, proč tolik času a energie věnujeme dílu a osobnosti Otokara Březiny a spolu s námi i ti, kteří neváhají vážít cestu v některých případech až z druhého konce světa. Hodnota tvůrce nespočívá v tom, kolik vyznamenání a různých poct dostane. Hodnota spočívá v tom, čím jeho dílo obohatí svět kolem sebe. Dílo našeho básníka bylo mohutným výbojem, který významně ovlivnil nejen českou kulturní scénu. Bylo a je impulzem pro dlouhou řadu tvůrčích osobností v různých oborech. To je jeden z důvodů, proč je potřeba pečlivě číst a doslova studovat díla těch, kteří ve svém díle podporují naše úsilí o lepší svět, úsilí o prosazování práva a zodpovědné svobody, ale i úsilí o důstojný život slabých. Po dlouhých desetiletích převratů a bouří, po tragických událostech, které naše země srazily v rozvoji kulturním, ekonomickém a ve svých důsledcích i sociálním, je životně důležité pěstovat v každém člověku základní hodnoty, které jsou podmínkou přijatelného života na zemi. Dnes víme, že takové vidění světa nezajistí ani moc vojenská, ani žádný režim totalitní, ani sebelepší zákony. To je možné změnit jen ve hlavách a srdcích lidí, jak říká náš básník.

Jiří Höfer

SPOLEČNOST OTOKARA BŘEZINY V JAROMĚŘICÍCH NAD
ROKYTNOU

POZVÁNKA NA MEZINÁRODNÍ SYMPOZIUM

OTOKAR BŘEZINA 2008

Záštitu převzali: **Václav Havel**

Petr Fiala – rektor Masarykovy university v Brně

Miloš Vystrčil – hejtman kraje Vysočina

Téma: Básnické, esejistické a korespondenční dílo, literárněvědné, komparatistické, mezioborové aj. studie, odkaz filozofický a humanitní, inspirace v hudbě a výtvarném umění, překlady...

Termín: čtvrtek a pátek **25. a 26. 9. 2008**

Místo: Jaroměřice nad Rokytnou, kraj Vysočina, Česká republika

Účast: 1. přednášející (prezentace příspěvku max. do patnácti minut), 2. posluchači

Program: Přehled přednášek byl upřesněn přihlášeným v červenci 08

Prezentace: 25. 9. 2008, Muzeum Otokara Březiny, 9.30-11 hodin a dále od 13:30 v sala terreně v zámku

Pietní akt u hrobu básníka v 11:15, slavnostní zahájení ve 12 hodin na jaroměřické radnici

Jednání sympozia: renesanční sala terrena, zámek

- čtvrtek 25. 9. 2008:

14 - 17 hod. po třech příspěvcích (15 min.), diskuse

17:30 hod. slavnostní program v sále předků v zámku

19 hod. večeře a možnost přátelského posezení

- pátek 26. 9. 2008:

7:45 hod. odjezd účastníků autobusem do Nové Říše,

prohlídka klášterní knihovny, kde O. Březina studoval
10 -15:30 hod. přednášky s polední přestávkou na oběd
15:30 hod. závěr sympozia

Jednací řečí sympozia je čeština. Otázku tlumočení je třeba dojednat do 30. 6. 2008.

Účastnický poplatek 500 Kč. V této částce je zahrnut konferenční poplatek, sborník příspěvků a drobné občerstvení. Platba na místě.

Obědy a večere je možné zajistit v ceně do 70 Kč.

Ubytování pro přednášející v hotelu Opera v Jaroměřicích nad Rokytnou (převážně dvoulůžkové pokoje) v ceně do 700 Kč.

Další informace zašleme e-mailem nebo poštou.

Možnost prohlídky Muzea Otokara Březiny s jeho posledním bytem.

V sobotu 27. 9. 2008 se v Jaroměřicích nad Rokytnou uskuteční výroční setkání Společnosti O. B., vítáni jsou i nečlenové jako hosté.

Jménem Společnosti Vás srdečně zve Jiří Höfer
mobil: 721 531 291, e-mail: hofer.j@seznam.cz

Doprovodné akce k sympoziu:

- výstava Život a dílo O. B. v Jihlavě, v Praze, v Jaroměřicích nad Rokytnou a v Třebíči
- vydání bibliofilie s grafikou tvůrců inspirovaných O. B.
- zhudebněné texty O.B. od Ondřeje Urbana

**MEZINÁRODNÍ SYMPOZIUM OTOKAR BŘEZINA 2008,
Jaroměřice nad Rok 25. a 26.9.**

Přihlášení k 20.8.2008

Mgr. Ilona Gwózdź-Szewczenko, PhD., Vratislavská univerzita ve Wroclawi, **Polsko**: „Mezi impresí šepotu a expresionistickým křikem extáze. Pestrobarevné odstíny poezie O. Březiny“.

Prof.Dr.Joseph Normon Rostinsky ,Ph.D., Tokai University, Tokyo, **Japonsko, USA**: „Kognitivní reflexe Otokara Březiny v úmyslné pravdě Jakuba Demla. Přijede i s doktorandem, studentem bohemistiky. (Zúčastní se i Výročního setkání SOB v sobotu 27.9.)
Zbygniew Stala, překladatel O.Březiny. Téma upřesní. **Polsko**

Jiří Kuběna, básník: Otokar Březina a slovo básníka.

Prof. RNDr. Jiri Bičák DrSc, MFF KU: Věda a víra z březinovských perspektiv.

Daniela Iwashita, PhD., FF KU a Lidové noviny: O Demlově interpretaci díla O. Březiny.

Doc.PhDr.Ladislav Soldán CSc., FPF SLU Opava. Svému básníkovi.(R.Medek o O.B).

PhDr. Paedr Josef Förster, CSc.: K pokusu o psychologii osobnosti O.Březiny.

Mgr. Ing. Radomil Novák, Ph.D.: MSLU Ostrava: Vliv evropského symbolismu na dílo O.B.

Prof. PhDr. Jan Zouhar, CSc. FF MU: O. Březina a české filozofické myšlení 60.let 20.století.

Oleg Malevič, dr. h. c., překladatel O.B.,S.Peterburg, **Rusko**:O. B.a ruský symbolismus.

PhDr. Miroslav Kudrna., historik umění Praha: Otokar Březina a výtvarné umění.

Doc.PhDr. Bořivoj Petrák: Opora Karla Hlaváčka v díle Otokara Březiny.

PhDr.R. Pisková: Informace o materiálech F. Jecha ze státního archívu v Jihlavě.

Ing.Ondřej Urban MArt, HAMU Praha: Zhudebnění textů O.Březiny.

Dr. Franz Schaefer, Univerzita Kolín nad Rýnem, **Německo**, a PhDr. Petr Pořízka, FF UP

Olomouc: Korpus esejí O. Březiny. Představí elektronicky lemmatizovaný a anotovaný korpus a předvedou, jak se s ním pracuje.

Ludmila Klukanová, spisovatelka: Sto a jeden rok od poslední básně O. Březiny.

Milada Hučková: *Prorok O.B. a řád našich životů, básnické dílo, odkaz filozofický a humanitní*

Prof. Alberto di Paola, Řím, Itálie, překladatel, autor rozsáhlé monografie o O.B. Příspěvek

pošle, nezúčastní se osobně.

Dr. Alexander Wöll, University of Oxford a Regensburg. Téma: "Březina, Deml, William

Ritter a umění ve Střední Evropě" **Anglie, Německo**

Martinec Pavel, Hejtmánek Tomáš, Škrabánek Zdeněk, studující Univ. Hr. Králové

Nezávazně přihlášení:

Mgr. Jakub Chrobák, Ph.D, FPF SLU Opava, Doc. PhDr. Petr Osolsobě, FF MU Brno

Posluchači:

Doc. PhDr. Helena Lehečková, CSc. University of Helsinki, **Finsko**

Andrzej Babuchowski, překladatel **Polsko**

Miroslav Balašík, PhDr., FF MU Brno, nakladatelství Host.

Drahomír Budinská, historik umění

Prof. Vlasta Urbánková

Drahomíra Förstrová

Mgr. Milena Veselá, Muzeum Vysočiny Třebíč

Dr. Lichačevová Oksana, **Rusko** překladatelka O.B. do ruštiny

Dr. Michal Lichačev, **Rusko**

Milan Kerber, Brno

PhDr. Alena Blažejovská, Čro Brno

RNDr. Milada Škárová, Brno

*SPOLEČNOST OTOKARA BŘEZINY V JAROMĚŘICÍCH NAD
ROKYTNOU*

**Vás srdečně zve na slavnostní podvečer hudby a poezie konané
při**

příležitosti 140. výročí narození Otokara Březiny a

Mezinárodního sympozia Otokar Březina 2008

pod názvem

„ VIDĚT SRDCEM SVÝM“

účinkují

GABRIELA VRÁNOVÁ, MILAN FRIEDL, JIŘÍ ZAPLETAL

hudební spolupráce

PETR GROSS

v sále předků státního zámku v Jaroměřicích nad Rokytnou

25. září 2008 v 17:30

Program na výroční setkání členů SOB

v sobotu 27.9. 2008

- v 10 hodin** krátké zastavení u hrobu básníka, následuje beseda
ve studijní knihovně a prohlídka Muzea O. Březiny
- ve 14 hodin** výroční setkání SOB za účasti přátel v sále
Městského kulturního střediska v Jaroměřicích n. R.
(nad obch. domem Rokytná, otevřeno od 13 hod.)
- v 17 hodin** koncert v chrámu sv. Markéty

Účinkují:

Jan Král varhany, Jaroslav Vacek zpěv, Jaroslav Večeřa recitace

Program:

J.F. Seger: Toccata et fuga d moll, J.S. Bach: chorální přede hry,

A. Dvořák Biblické písně : Píseň novou zpívati budu, Při řekách babylonských,

Popatříž na mne, Zpívejte Hospodinu píseň novou. J.S. Bach: Toccata et fuga d moll

O. Březina: verše z Ranní modlitby, Kolo zpěvu srdcí

Partnerem Mezinárodního sympozia Otokar Březina 2008 je společnost ČEZ, MK ČR, Státní zámek Jaroměřice nad Rok. a Město Jaroměřice nad Rok.

S básníkem po Vysočině

Ke stočtyřicátému výročí narození Otokara Březiny jsme připravili putovní výstavu o životě a díle básníka. Výstavu jsme již instalovali v prostorách Krajského úřadu v Jihlavě od 30. dubna do 5. května t.r. Konce srpna poputuje do rodného města Počátek. Od 15. září bude umístěná v přízemních prostorách jaroměřického zámku, kde ji mimo běžných návštěvníků zhlédnou i účastníci Mezinárodního sympozia Otokar Březina 2008. O výstavu projevila zájem Městská knihovna v Třebíči, která ji chce prezentovat v měsíci říjnu.

Touto výstavou chceme široké veřejnosti připomenout osobnost básníka, který má co říci i dnešní generaci.

Zora Ergensová

SKUPINA ČEZ

HLAVNÍ PARTNER

MEZINÁRODNÍHO SYMPOZIA OTOKAR BŘEZINA 2008

Děkujeme partnerům:

Skupina ČEZ, Ministerstvo kultury ČR, Petr Hobza Jaroměřice nad Rok., Stanislav Hort Třebíč, Drahoslava Kratochvílová Jaroměřice nad Rok., KLAS Jaroměřice nad Rok., Milcom a.s., Město Jaroměřice nad Rok., Pekařství Malena Jaroměřice nad Rok., Syslová Eva Jaroměřice nad Rok., MVDr. Jolana Smolová, Třebíč.

Bulletin vydává výbor Společnosti O. Březiny v Jaroměřicích n. Rok., Březinova 46, 675 51, tel.: 603760768. IČO 44065841, č.ú. 1523660379/0800; e-mail na předsedu Mgr. Jiřího Höfra: hofer.j@seznam.cz., e-mail na studijní knihovnu při Muzeu O. B.: studijniknihovna@otokarbrezina.cz. Adresa našich stránek: www.otokarbrezina.cz.
Toto číslo sestavil Radovan Zejda, tisk Helena Stejskalová a Blanka Nedvědícká.

Příspěvky do č. 48 dodejte laskavě do 15.11.2008.